

PCHÁČ ROLNÍ – HOUŽEVNATÝ PLEVEL

Pcháč rolní je považován za velmi odolný a houževnatý plevelný druh s velmi vysokou konkurenční schopností. Bývá řazen mezi deset nejvýznamnějších plevelů světa. Šíření pcháče podporuje zejména špatná péče o nezemědělskou půdu a též nízká úroveň agrotechniky na půdě zemědělské.

Pcháč rolní, též nazývaný pcháč oset (*Cirsium arvense*) taxonomicky náleží do čeledi hvězdnicovité (Asteraceae). Jedná se o vytrvalý plevelný druh, úporně setrvávající na svém stanovišti. Na polích tvoří „hnízda“ a v případě silného výskytu působí ztráty při sklizni plodin, nebo dokonce jejich sklizeň znemožňuje. Pcháč rolní je dvoudomá rostlina, s výskytem samčích a samičích rostlin. Mladé rostliny vytvářejí kořenové růžice, ze kterých vyrůstají lodyhy 100–150 cm dlouhé, které značně zastiňují pěstovanou plodinu. Listy mohou být kopinaté peřenoklané až jednoduché, na okrajích zkadeřené. Pcháč kvete od května až do podzimu. Květenstvím je úbor skládající se z trubkovitých červenofialových květů. Plody jsou ochmýřené nažky. V jednom úboru může být až 80 nažek (na jedné rostlině pak 3000–5000 nažek), přičemž značná část jich bývá nevyzrálá nebo je parazitována škůdci. Pcháč se rozmnožuje jak generativní, tak i vegetativní cestou. Nažky jsou klíčivé hned po uzrání, klíčí nejlépe z hloubky 0,5–1,5 cm, ale mohou vyklíčit i z hloubky až 6 cm nebo na povrchu půdy. Nažky si v půdě mohou zachovat klíčivost až šest let. Již jeden měsíc po vzejití je rostlina pcháče schopná rozmnožovat se vegetativně, prostřednictvím kořenových výběžků s osními a kořenovými pupeny. Většina osních pupenů se nachází v orniční vrstvě, přičemž ojediněle byly zjištěny v hloubce až 80 cm. Kořenový

systém pcháče může zasahovat až do hloubky několika metrů, odkud může zásobovat ohniska rostlin vodou i v suchých obdobích.

NÁROKY NA STANOVISŤE

Jedná se o hojný plevelný druh s velmi vysokou konkurenční schopností, který se vyskytuje od nížin až do horských oblastí, na zemědělské i nezemědělské půdě. Při silném výskytu je pcháč rolní schopen zcela potlačit pěstovanou plodinu, navíc kořeny vylučují alelopatické látky. Ty působí inhibičně nejen na růst plodin, ale i plevelů. Jeho intenzivní rozšiřování na zemědělské půdě napomáhá nízká úroveň agrotechniky s minimem porušování celistvosti kořenového systému v ornici a zejména pak mělké zpracování půdy, které porušuje apikální dominanci nejhořejších pupenů v ornici a vyvolává intenzivní regeneraci z hlubších vrstev půdy. Pcháč se šíří nažkami zejména na neobdělávané půdě, na loukách a pastvinách. Nažky mohou být přenášeny na značné vzdálenosti větrem i vodou, jsou rozšiřovány též osivem, komposty, zeminou, nářadím a zemědělskou i stavební mechanizací. Na orné půdě se rozmnožuje především vegetativní cestou, částmi křehkých kořenových výběžků, které mají obrovskou regenerační schopnost. V příznivých podmínkách regenerují i segmenty dlouhé 2 cm o průměru 3 mm.

MOŽNOSTI OCHRANY

Výhony z kořenových výběžků raší relativně později na jaře. První růžice pcháče se objevují až počátkem dubna, ale jejich rašení může trvat po celou vegetační dobu v závislosti na pěstované plodině a agrotechnických zásadách. Část kořenových výběžků se nachází v dormantním stavu, což může ztěžovat jeho regulaci. Potřebné růstové fáze pcháče rolního nastávají později, než je optimální termín pro aplikaci herbicidních přípravků proti jednoletým plevelům. Pokud se předčasně zničí málo vyvinuté listové růžice, může se jako důsledek porušení apikální dominance

zvýšit regenerace osních pupenů, čímž se podpoří další šíření plevelu na pozemku. Herbicidní přípravky je vhodné aplikovat při výšce lodyh asi 15 cm, jelikož vysokou citlivost na herbicidy má pcháč rolní právě ve fázi tvorby lodyh a též v období kvetení. Tato citlivost úzce souvisí s obsahem zásobní látky inulinu, jehož rostlina obsahuje počátkem vegetace 20 %, později obsah poklesne až na 7,5 %. Šíření pcháče též omezuje kvalitní provedení podmytky a meziřádková kultivace okopanin.

Dr. Ing. Zdeněk Chromý
ÚKZÚZ Brno

QUEEN® **Soligor®** **Atlas®** **DOCTOR®** **Lynx®**
mizona® **CARAMBA®**

ANI KOUZELNÍK VÁM NEOCHRÁNÍ POROSTY OBILNIN PŘED CHOROBAMI LÉPE!

CORTEVA™ agriscience Info: 602 118 858